

จาก “เท่ากัน” สู่ “เพื่อทุกคน” — 4 แนวคิดความเสมอภาคทางการศึกษา

ความเท่าเทียม → ความเป็นธรรม → ความยุติธรรม → การเรียนรวม · Equality → Equity → Justice → Inclusion

รูปคน = ระดับ “จุดตั้งต้น” ที่ต่างกัน
(เช่น ฐานะครอบครัว/โอกาส)

● ได้เปรียบ ● ปานกลาง ● เสียเปรียบ ● พิจาร

01 · หลัก “ให้เท่ากัน”

ความเท่าเทียม

EQUALITY

แจกกล่อง คนละ 1 ใบเท่ากัน — คนที่เริ่มต้นต่ำกว่า (เสียเปรียบ) ยังเอื้อมไม่ถึง ผลลัพธ์จึงไม่เท่ากัน

กฎ: ให้เท่ากันทุกคน (formal)

02 · หลัก “ให้ตามจำเป็น”

ความเป็นธรรม

EQUITY

แจกกล่อง ตามความจำเป็นที่ต่างกัน (เสียเปรียบได้มากกว่า) — ทุกคนเข้าถึงได้ ผลลัพธ์ใกล้เคียงกัน

กฎ: ให้ต่างตามจำเป็น (substantive)

03 · หลัก “แก้ที่ต้นเหตุ”

ความยุติธรรม

ทางการศึกษา

JUSTICE

รื้อ “กำแพง” ที่เป็นต้นเหตุ (โครงสร้างที่กีดกัน) — ทุกคนเข้าถึงได้เอง โดยไม่ต้องชดเชยด้วยกล่อง

กฎ: แก้ที่โครงสร้าง/ต้นเหตุ

04 · หลัก “ออกแบบเพื่อทุกคน”

การเรียนรวม

(การอยู่ร่วม)

INCLUSION

ออกแบบระบบ ตั้งแต่ต้น ให้ทุกคน “อยู่ร่วม” และเข้าถึงได้ (ทางลาด/สภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน) — รวมถึงคนที่ “กล่อง” ช่วยไม่ได้

กฎ: ออกแบบเพื่อทุกคน (universal design)

หมายเหตุศัพท์ (สำคัญ): รายงานนี้ใช้ ความเป็นธรรม = Equity เพราะเป็นคำไทยที่ชัดที่สุด (อิงรัฐธรรมนูญ ม.71 “จัดสรรตามความจำเป็นที่ต่างกันเพื่อความเป็นธรรม”) ส่วน “เสมอภาค/เท่าเทียม” ใช้แทน Equality หรือ Equity สลับกันตามแหล่ง จึงควรตรวจคำอังกฤษกำกับเสมอ · ในภาพ: กำแพง = อุปสรรคเชิงโครงสร้าง · กล่อง = มาตรการช่วยเหลือ/ชดเชย · เป้าหมาย = การศึกษาที่มีคุณภาพและโอกาส